

Написано от Христо Христов
Понеделник, 07 Февруари 2011 22:04

От 3 февруари 2011 г. сайтът Държавна сигурност.com започна да публикува единствения правителствен документ от промените след 10 ноември 1990 г., свързан с обследване на дейността на бившата Държавна сигурност на правителството на Димитър Попов от 1991 г. Целта е хората, които се интересуват от истината за ДС, да могат да се запознаят с този единствен по рода си документ.

В [Част 1](#) бяха публикувани протоколите на заседанията на Министерския съвет, предложението за създаването на комисията от Димитър Луджев, както и 35 страници от началото на самия строго секретен доклад за направленията на Държавна сигурност.

[Част 2](#) е посветена на т. нар. възродителен процес.

Част 3 е за Шести отдел на Шесто управление на ДС.

⋮

Написано от Христо Христов
Понеделник, 07 Февруари 2011 22:04

ЗАБРАНЕНО ПРАВЕНЕТО НА ПРЕКОСИ

62

това изисква цялостен анализ на всеки конкретен случай и допълнителни проучвания с участие на много специалисти.

х х х

ДЕЙНОСТТА НА ШЕСТИ ОТДЕЛ НА ШЕСТО УПРАВЛЕНИЕ-ДС

Важно място в дейността на ДС и създадени за нея образ всеки обществеността зена Шесто управление-ДС и по-специално неговия отдел 06.

Отделът е възникнал като отдел 04 в структурата на Шесто управление-ДС на базата на оперативна група от ВГУ-ДС, която е изпълнявала задачи по участиците в т.нар. "заговор" от 1965 г., за част от които е известно данни, че контактуват с разузнавачи на дипломатически прайоритите в посолствата на Китай, Албания, Гърция и СФЮ. В структурата на отдела са били изградени и съответни отделения за наблюдение на тези връзки на посолските резиденции.

В резултат от изменението на контраразузнавателната доктрина, през 1978 г. от отдел 04 при Шесто управление-ДС са били иззети функциите по наблюдение на лицата, свързани с посолствата на Китай, Албания и СФЮ и върнати обратно на ВГУ-ДС. По този начин окончателно се е обособило направлението на дейност на отдела, което е получил и нова номерация - 06 в рамките на Шесто управление-ДС, а именно - разкриване и наблюдение на лица, извършили, извършващи или замислящи извършване на престъпления по чл.чл. 95 (опит за преврат, бунт или въоръжено въстание), 96 (централен терор), 108 (противодействие агитация

ЗАБРАНЕНО ПРАВЕНЕТО НА ПРЕКОСИ

63

и пропаганда) и 109 (незаконни групи и организации), съгласно действащата тогава НК на НР България.

В своята дейност отдел 06 се е ръководил от действащите вътрешноведжествени заповеди, инструкции, наредби и др.

Отделът е бил подчинен на началника на управлението и пряко на ресорния му заместник - БОЯН ВЕЛЧЕВ. В тази връзка за оперативния състав са се отнасяли всички правила за вземане на решения, включително утвърждаване на съответните документи от разпоредбата мива на управление - началник отдел, началник управление, първи заместник-министър и министър на вътрешните работи. По същия команден ред са били събрани на изпълнение всички заповеди и задачи. Етоку дейността на отдела се е осъществявал пряк контрол от страна на ръководствата на НР и на Шесто управление-ДС. Началници на отдел 06 последователно са били ПЕТЪР СТОЯНОВ, БОЯН ВЕЛЧЕВ, АНГЕЛ ЦЕЛОВ, ВЕЛИКО ВЪРБАНОВ, ЦОЛО ГЕОРГИЕВ и ДРАГАН ИВАНОВ.

Паровъзачната му структура е действала освен началник отдел, титуларен зам.-началник отдел и четиря оперативни отделения, които са работили по цитираните членове от НК в следните направления "антидържава дейност":

1. I-во отделение - по сигнали и дела за лица, замесени в т.нар. "заговор от 1965 г.,"
2. II-ро отделение - по сигнали и дела за лица, замесени в т.нар. "заговор от 1968 г.,"
3. III-то отделение - по сигнали и дела за корупция и разложение в държавния апарат;
4. IV-то отделение - информация и анализ, деловодство,

ЗАБРАНЕНО ПРАВЕНЕТО НА ПРЕКОСИ

64

архив и по обкръжението на сградите на НР.

В последните години от дейността му съществувалата специализация в работата на отделениата се е нарушила и те са изпълнявали пълнолетно задачи, свързани с чл.чл. 242 (контрабанда), 250 (валутни престъпления), 301-307 (подкуп), 108 (противодействие агитация и пропаганда) и 109 (незаконни групи и организации) от НК. Общата численост на състава на отдела - ръководен, оперативен и административно-технически персонал, някога не е надвишавал 25 души.

Преобладаващата част от лицата, обекти на 06 отдел, са били членове на БКП, които благодарение на политическата си принадлежност и социално положение, са имали възможност, водени от различни лични и идеологически (простопалински, грочковистки, проалбански и др.) мотиви да замислят, подготвят и провеждат престъпления по указаниите членове от НК.

Вследствие на задълбочаващата се икономическа и политическа криза, редица лица от управявящата партийно-държавен апарат започнали да използват служебното си положение за лично облагодетелстване. Сред тях имало представители на всички скалон на БКП и държавното управление, действащи служители на НР, съд, прокуратурата и други. От гледна точка на действащите закони, възникнала необходимост, тези престъпления да бъдат разкривани, предотвратени и пресечени. Тази задача е била възложена на отдел 06, поради невъзможността други зена от ДС и НК да противодействуват на високопоставени вмешателства в техната работа. Обоснано се е ново направление в дейността на отдела - "борба с корупцията и разложението в държавния апарат", съгласно чл.чл. 301-307 (подкуп), чл.чл. 242 и 250 (валут-

Написано от Христо Христов
Понеделник, 07 Февруари 2011 22:04

ЗАБРАННО ПРАВЕНОТО НА ПРЕГЛЕДИ

65

ни и контрабандни престъпления) и свързаните с тях документни престъпления и престъпления по служба, възниква в НК.

Както всички структурни звена на ДС, така и отделът е осъществявал оперативната си дейност в съответствие със заповедите, инструкциите и разпоредбата на ръководството на МВР. Основни форми на работа са били сигналите и делата на оперативен отчет. За реалността на възникващите конкретни задачи, по делата на оперативен отчет са вербувани секретни сътрудници в съответствие с изискванията на министерска заповед, която изрично е разпоредила да не се вербува агентура без доказана оперативна целесъобразност. В изпълнение на това изискване, оперативният състав е работил с минимален брой секретни сътрудници и то с тактическо предназначение.

За изпълнението на задачите, ръководството на отдела редовно е информирало по команди рел висшестоящите нива на управление - ръководството на Весто управление-ДС и ръководството на МВР, а в някои случаи и НК на БКП (Секретариата и отдел "Военен", по-късно "Социална и национална сигурност") съгласно установените и заповедани за всички подразделения на МВР форми.

Отдел 06 е взаимодействувал с всички подразделения на ДС и НК. В съответствие с нормативните актове е ползвал техните информационни източници - оперативна техника, агентура, специализирани информационни системи и др. По същия ред е предавал и придобитата информация, която не е била от компетенцията на отдела и се е отнасяла до оферата на дейност на другите подразделения.

С цел най-пълното запазване на секретността, като основен принцип на работа, в отдел 06 са функционирали отделно

Забранено правенето на прегледи

66

деловодство и архив. Поради слаб контрол в началото, в архива на отдела е бил натрупан голям про обем документален материал без оперативна стойност. След назначаването на последния началник на отдела са били приложени стриктно разпоредбите на съответните министерски заповеди и поетапно е било извършено почистване на архивните и оперативни материали с писмено предписание, утвърдено на 23.12.1989 г. от първия зам.-министър на вътрешните работи. Комисията за преглед и почистване на материалите без оперативна стойност е започнала работа на 01.01.1989 г. и е приключила на 31.05.1989 г. От наличните 1447 архивни единици са били унищожени без остатък 1267, които нямат оперативна стойност, включително и делата на 75 бивши агенти и 86 доверени лица, придобити по обекти от позициите през 1965 и 1968 г.г. и впоследствие загубили своите оперативни възможности.

Поради н. януари 1990 г. по разпоредба на ръководството на МВР останалият документален фонд на отдел 06 е бил прегледан и подготвен за незабавно транспортиране на безопасно място. Това разпоредване се е отнасяло и за всички подразделения на МВР. В тази връзка са били унищожени делата на наличните 14 агенти, регистрирани в отдел 05-ДС. Почистени са били и останалите дела и сигнали, за които има б протокола, като са оставени аналитичните и обобщени справки, съдържащи данни за 121 лица съдени или наказвани за деяния по чл.чл. 108 (противодържавна агитация и пропаганда), 109 (незаконни групи и организации) и 113 (престъпления против друга държава на тленците се) от НК и 74 лица за корупция и незаконно обогатяване и 60 протокола за унищожени секретни материали.

Утре, 8 февруари 2011 г. очаквайте част 4: „ДС и неформалните организации”.